

СТАНОВИЩЕ

от д-р Сийка Костадинова Ковачева,
доцент в катедра Приложна и институционална социология,

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен 'доктор'
в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки;
професионално направление 3.1. Социология, антропология и науки за културата;
докторска програма Социална антропология

Автор: Петя Атанасова Петрова - Ангелова

Тема: "Институции и роми: форми на посредничество (по примера на район "Източен"
гр. Пловдив)"

Научен ръководител: доц. д-р Меглена Иванова Златкова, катедра "Етнология",
Философско-историческия факултет, Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Процедурата за защита на дисертационния труд на тема „Институции и роми: форми на посредничество (по примера на район „Източен“ гр. Пловдив)“ за придобиване на образователната и научна степен ‘доктор’ по област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки; професионално направление 3.1. Социология, антропология и науки за културата; докторска програма Социална антропология от Петя Атанасова Петрова - Ангелова - редовен докторант към катедра “Етнология” с научен ръководител доц. д-р Меглена Иванова Златкова е открита със Заповед на Ректора на Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“ РЗЗ – 1944 от 16.06.2020. Със същата заповед аз съм определена за член на научното жури. Петя Атанасова Петрова - Ангелова, автор на дисертационния труд, има бакалавърска степен по антропология (2014) и магистърска степен по социална медиация и комуникация (2015) от ПУ. Работила е две години като социален работник в отдел "Социална закрила" в Дирекция "Социално подпомагане", гр. Пловдив, след което има опит от административна работа в различни фирми.

Представените от Петя Атанасова Петрова - Ангелова комплект материали са добре оформени и отговарят на изискванията на Правилника за развитие на академичния състав на ПУ.

2. Актуалност на тематиката

Дисертационният труд е посветен на актуална тема с голямо значение за развитието на българското общество, което се изостря още повече в критични ситуации, като сегашната, свързана с пандемията COVID 19 и опитите за нейната регулация. Задълбоченото изследване на взаимодействието между държавните институции и ромските общности би дало насоки към някои от причините за трудностите в процеса на социална интеграция. Избраната проблематика е много плодотворна за постигането, както на научни резултати, така и на приложен ефект от анализа.

3. Познаване на проблема

Петя Петрова познава отблизо проблема за социалното посредничество още преди започването на дисертационното изследване – и от академичната си подготовка като бакалавър в катедрата по етнология в ПУ „П. Хилендарски“, и от трудовия си опит като социален работник в институция, функционираща в квартал с преобладаващо ромско население. В годините на своето обучение като докторант в същата катедра тя е задълбочила своите познания в областта на градската антропология и методологията на емпиричните изследвания.

4. Методика на изследването

Избраната методика, използвана в дисертацията, представлява изследване на случай (case study) на отдел от Агенцията за социално подпомагане в един градски квартал. Общият изследователски подход е интердисциплинарен, съчетаващ теоретико-методологическите перспективи на антропологията, етнологията, и социологията. Конкретните методи и техники следват дизайна на етнографското изследване и включват пряко и косвено наблюдение и наблюдение с участие, полуструктурирани интервюта и неформални разговори със служители и роми, съставяне на ментални карти, водене на теренен дневник, официални документи и други. Събраните материали са анализирани чрез тематичен и интерпретативен анализ.

Като цяло, методиката на изследването е съставена умело, за да отговори на поставените изследователски цели и задачи и формулираните изследователски въпроси. Следва да отбележим, че авторът проявява развито умение за авторефлексия, наред с успешното владение на методите за набиране на емпирична информация и нейния анализ.

5. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

Дисертационният труд е с общ обем от 297 страници и включва увод, четири глави, заключение, библиография и приложения. Приносите коректно отразяват значимите резултати от изследването. Дисертацията отговаря изцяло на формалните изисквания.

Авторът демонстрира добро познаване на теоретичните концепции в основните теоретични полета на антропологията, етнологията и социологията, което позволяват задълбочен анализ на изследователските резултати. Извършена е огромна работа по аргументираното представяне на класически и съвременни подходи към концептуализирането на понятията институция (от Макс Вебер до Мери Дъглас), социално взаимодействие (преди всичко в перспективата на Ървинг Гофман), капитал (по Пиер Бурдийо). Направено е логически издържано разграничение между посредничество и медиация. Ценността на работата е в нейната емпирична база, особено в трета и четвърта глава, в демонстрираните умения за анализ на качествени данни и за извеждане на значими и коректни обобщения. Заслуга на докторанта е вярното представяне на ограниченията на изследването и подчертаното напрежение между етиката на служителите и етиката на изследователя по време на теренната работа.

В изследването на социалното взаимодействие между социални работници и роми, първите актьори са представени като част от институция („легитимирана социална група” по дефиницията на Мери Дъглас), докато вторите (ромите) са представени като индивиди, а не като група, общност или някое друго понятие, което да отрази наличието на общи интереси, взаимоотношения, повече или по-малко утвърдени социални статуси и роли. С това се загатва за властовата асиметрия между социалния работник и рома, но е добре на защитата авторът да изясни по-подробно своя избор.

6. Преценка на публикациите и личния принос на докторанта

Публикациите по темата на дисертацията са три, в български издания, а авторът има още три публикации по сходни теми. Като цяло те показват формирани умения за научен анализ. Докторантът има и участия в национални и международни конференции и семинари, и опит и от участие в други изследователски проекти.

7. Автореферат

Авторефератът е оформен според изискванията и отразява вярно съдържанието на дисертационния труд. Отразени са основните цели, задачи, методика на изследването. Представени са основните резултати и постигнатите приносни моменти.

8. Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

Изследването е интересно, както от научна, така и от приложна перспектива и може да се продължи, като се разшири емпиричната му част, в която да се представят ролите (и нагласите, практиките) на служителите на различни нива от организационната йерархия, за да се изгради по-плътен образ на институцията. Друга насока, която би разширила

приложния ефект от бъдеща книга по изследването, е да се конкретизират препоръките към дейността на институцията като цяло и на практиките за медиация на нейните служители.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Със своята работа докторантът показва, че има нужните теоретични познания и отлични качества за самостоятелно провеждане на научно изследване. Представеният дисертационен труд и приложените към него документи отговарят на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на ПУ „Паисий Хилендарски“. Това са основанията ми да предложа на уважаемото Научно жури да присъди на Петя Атанасова Петрова - Ангелова научната и образователна степен „доктор“ в професионално направление 3.1. Социология, антропология и науки за културата.

1.09.2020 г.

Изготвил становището:

Доцент д-р Сийка Ковачева